

Sygn. akt: III AUa 591/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Janina Kacprzak

Sędziowie: SSA Ewa Chądzyńska (spr.)

SSA Anna Szczepaniak-Cicha

Protokolant: stażysta Przemysław Trębacz

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2013 r. w Łodzi

sprawy **H. L. przy udziale zainteresowanego M. P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w P.**

o podleganie ubezpieczeniu społecznemu,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Płocku z dnia 12 stycznia 2012 r., sygn. akt: VI U 1186/11;

oddala apelację.

III AUa 591/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 września 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. stwierdził, że H. L. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym od 10 grudnia 2010 r. z tytułu umowy o pracę zawartej z firmą (...) M. P. z siedzibą w P.. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podał, że mimo zawartej w dniu 10 grudnia 2010 r. umowy o pracę nie doszło do nawiązania stosunku pracy, gdyż H. L. nie zgłosiła się do pracy, nie podjęła zatrudnienia i nie świadczyła pracy na podstawie powyższej umowy.

Wyrokiem z dnia 12 stycznia 2012 r. Sąd Okręgowy w Płocku, na skutek odwołania H. L., z udziałem zainteresowanego M. P., zmienił zaskarżoną decyzję i stwierdził, że odwołująca się podlega od 10 grudnia 2010 r. ubezpieczeniom społecznym pracowników z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u M. P. – (...) – Doradztwo (...) z siedzibą w P. (punkt 1 wyroku) oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w P. na rzecz H. L. kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt 2 wyroku).

Sąd Okręgowy ustalił, że M. P. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Firma (...) z siedzibą w P.. W ramach prowadzonej działalności zainteresowany prowadzi sklep (...) w B. w ramach sieci E., do którego w październiku 2010 r. prowadził nabór pracowników. H. L. wraz z kilkunastoma innymi osobami odbyła szkolenie w zakresie prowadzenia sklepu w dniach od 24 do 31 października 2010 r. Osoby uczestniczące w szkoleniu miały być zatrudnione w sklepie zainteresowanego. W dniu 10 grudnia 2010 r. zainteresowany zawarł z odwołującą się umowę o pracę na czas

określony od 10 grudnia 2010 r. do 9 grudnia 2011 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kasjer sprzedawca z wynagrodzeniem 1400 zł miesięcznie brutto. Mimo zawarcia umowy zainteresowany nie dopuścił odwołującej się do pracy od 10 grudnia 2010 r. i polecił jej zgłosić się w terminie późniejszym. Odwołująca kilkakrotnie zgłaszała się do pracy w sklepie i wyrażała gotowość podjęcia pracy na podstawie zawartej umowy, ale zainteresowany nie wyrażał na to zgody i po rozmowie z odwołującą się w dniu 8 stycznia 2010 r. polecił jej stawienie się do pracy w dniu 10 stycznia 2010 r. W tym dniu odwołująca się nie stawiała się w pracy, gdyż od 10 stycznia 2011 r. do 21 lipca 2011 r. przebywała na zwolnieniu lekarskim z powodu czasowej niezdolności do pracy. W dniu 23 marca 2011 r. Państwowa Inspekcja Pracy przeprowadziła kontrolę w sklepie prowadzonym przez zainteresowanego i poleciła zainteresowanemu zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych H. L. z tytułu zawartej umowy o pracę z dnia 10 grudnia 2010 r. Zainteresowany zgłosił odwołującą się do ZUS w dniu 8 kwietnia 2011 r. i tego samego dnia wyrejestrował ją z ubezpieczeń społecznych.

Decyzjami z dnia 17 czerwca 2011 r., 30 czerwca 2011 r. i 11 sierpnia 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. odmówił H. L. prawa do zasiłku chorobowego za okresy – odpowiednio od 10 stycznia 2011 r. do 16 maja 2011 r., od 17 maja 2011 r. do 15 czerwca 2011 r. i od 16 czerwca 2011 r. do 21 lipca 2011 r.

Sąd Okręgowy poczynił powyższe ustalenia faktyczne na podstawie dowodu z zeznań świadków D. C., W. M. i E. Z. oraz po przesłuchaniu odwołującej się w charakterze strony oraz dokumentów w aktach organu rentowego. Zainteresowany nie został przesłuchany w charakterze strony, gdyż nie stawiał się na termin rozprawy, na którym dowód ten był przeprowadzony.

Oceniając zebrany materiał Sąd Okręgowy wywiódł, że odwołująca się wykazała, iż od momentu zawarcia umowy o pracę wyrażała stałą gotowość do podjęcia pracy u zainteresowanego aż do dnia kiedy stała się czasowo niezdolna do pracy z powodu choroby. Sąd Okręgowy miał też na uwadze postępowanie toczące się w sprawie IV P 52/11 z powództwa H. L. przeciwko M. P. w Sądzie Rejonowym w Ciechanowie o ustalenie istnienia stosunku pracy i wynagrodzenie, zastrzegając jednak, iż ewentualne rozstrzygnięcie powyższej sprawy nie będzie wiążące w rozpoznawanej sprawie i nie będzie korzystać z powagi rzeczy osądzonej w rozumieniu art. 365 k.p.c. i art. 366 k.p.c.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd pierwszej instancji doszedł do przekonania, że odwołanie jest uzasadnione, prowadzi do zmiany zaskarżonej decyzji na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i stwierdzenia, że odwołująca się podlega ubezpieczeniom społecznym od 10 grudnia 2010 r. jako osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę w firmie zainteresowanego na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Na podstawie art. 98 § 1 i § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy obciążył organ rentowy obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania na rzecz odwołującej się w postaci zwrotu kosztów przejazdu na terminy rozprawy.

Powyższe rozstrzygnięcie zaskarżył organ rentowy w drodze apelacji w całości.

Apelujący zarzucił naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów poprzez ustalenie, że H. L. pozostawała w zatrudnieniu na podstawie umowy o pracę od 10 grudnia 2010 r. zawartej z M. P. – (...) – Doradztwo (...) z siedzibą w P., co w konsekwencji doprowadziło do naruszenia art. 6 ust. 1 i art. 8 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. We wnioskach apelacyjnych organ rentowy domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia odwołania ewentualnie uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. W części motywacyjnej apelacji skarżący podtrzymał stanowisko prezentowane w uzasadnieniu spornej decyzji z dnia 2 września 2011 r., iż mimo zawarcia umowy o pracę z dnia 10 grudnia 2010 r., czego skarżący nie kwestionuje, nie doszło do nawiązania stosunku pracy między stronami tej umowy, gdyż nie doszło do realizacji tej umowy. Odwołująca się nie była zatem od 10 grudnia 2010 r. pracownikiem i nie mogła podlegać ubezpieczeniom społecznym obejmującym pracowników. Apelujący powołał się na art. 22 k.p. oraz przytoczył wyrok z dnia 24 sierpnia 2010 r. I UK 74/10, w którym Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 ustawy z 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną,

gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa umowę o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia. Skarżący przytoczył też wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2010 r. II UK 81/06 (błędnie powołany jako II UK 2/06) oraz z dnia 29 stycznia 2007 r. II UK 112/06, w których Sąd ten stwierdzał stanowczo, że podleganie ubezpieczeniom społecznym wynika tylko z rzeczywistego zatrudnienia w warunkach wynikających z art. 22 k.p., nie jedynie z faktu podpisania umowy o pracę, gdy pracownik faktycznie nie świadczy pracy i nie otrzymuje wynagrodzenia. Apelujący zarzucił te, iż Sąd Okręgowy nie badał czy odwołująca się po zakończeniu okresu zasiłkowego nadal wyrażała gotowość świadczenia pracy na rzecz zainteresowanego.

Rozpoznając sprawę na skutek apelacji organu rentowego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 382 k.p.c. uzupełniająco ustalił, że wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2012 r., w sprawie IV P 52/11 z powództwa H. L. przeciwko M. P., Sąd Rejonowy w Ciechanowie ustalił, że H. L. i M. P. w okresie od 10 grudnia 2010 r. do 9 grudnia 2011 r. łączył stosunek pracy. Wyrokiem tym zasądzono także od pozwanego na rzecz powódki wynagrodzenie za gotowość do pracy w okresie od 10 grudnia 2010 r. do 9 stycznia 2011 r., a także wynagrodzenie za czas choroby za okres od 10 stycznia 2011 r. do 23 stycznia 2011 r. i odszkodowanie z tytułu nieprzyznania zasiłku chorobowego, wobec braku zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych, za okres od 24 stycznia 2011 r. do 28 lutego 2011 r. Apelacja pozwanego od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w Płocku z dnia 13 września 2012 r. w sprawie VI Pa 133/12.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna. Sąd Okręgowy wydał trafne rozstrzygnięcie, które znajduje uzasadnienie w całokształcie okoliczności faktycznych sprawy oraz w treści obowiązujących przepisów prawnych, a oceniając zebrane dowody nie przekroczył granic ich swobodnej oceny, o jakich mowa w art. 233 § 1 k.p.c. Apelujący zasadniczo nie kwestionuje ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji, wywodzi jedynie, iż okoliczność, że umowa o pracę z dnia 10 grudnia 2010 r. nie została zrealizowana, tj. H. L. nie podjęła pracy na podstawie tej umowy, oznacza, iż nie nastąpiło nawiązanie stosunku pracy. Należy zgodzić się z apelującym, że do nawiązania stosunku pracy nie wystarczy samo zawarcie umowy o pracę. Pozostaje poza sporem, że umowa o pracę nie jest wyłącznie umową kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Stanowisko to nie jest jednak słuszne w okolicznościach rozpoznawanej sprawy. Apelujący, nie kwestionując faktu zawarcia spornej umowy o pracę w dniu 10 grudnia 2010 r. zupełnie zdaje się pomijać okoliczność, że do realizacji tej umowy w okresie od 10 grudnia 2010 r. do dnia 9 stycznia 2011 r. nie doszło z przyczyn leżących wyłącznie po stronie zainteresowanego, który nie wyrażał zgody na dopuszczenie odwołującej się do pracy. Natomiast od 10 stycznia 2011 r. odwołująca stała się czasowo niezdolna do pracy i korzystała ze zwolnienia lekarskiego. Od tej daty realizacja zawartej umowy stała się niemożliwa z przyczyn niezależnych od pracownika. Okoliczności te były przedmiotem wnikliwego postępowania dowodowego w Sądzie Okręgowym, który dokonał szczegółowych ustaleń faktycznych w tym zakresie i wyprowadził z nich logiczne wnioski, że mimo braku realizacji zawartej umowy o pracę, nie ma podstaw, aby uznać, że nie nastąpiło rzeczywiste zatrudnienie odwołującej się przez zainteresowanego. Przytoczone przez skarżącego orzecznictwo Sądu Najwyższego nie jest adekwatne w rozpoznawanej sprawie, gdyż dotyczy zupełnie odmiennych okoliczności faktycznych, gdy strony spisanych umów zgodnie zmierzały od stworzenia pozorów zatrudnienia, w sytuacji gdy osoba wskazana w umowie jako pracownik nie miała zamiaru świadczenia pracy a osoba wskazana jako pracodawca nie miała zamiaru przyjmować tej pracy i wypłacać wynagrodzenia. Okoliczności takie nie zachodziły w rozpoznawanej sprawie. Zebrany materiał nie daje żadnych podstaw do stawiania odwołującej się zarzutu, iż nie miała zamiaru podjęcia pracy u zainteresowanego na podstawie zawartej umowy o pracę w dniu 10 grudnia 2010 r. Ustalenia Sądu Okręgowego w tym zakresie znajdują też pełne potwierdzenie w rozstrzygnięciu sprawy VI Pa 133/12, choć oczywiście wyrok ten nie ma mocy wiążącej w rozpoznawanej sprawie. Zarzut, iż Sąd Okręgowy nie badał czy odwołująca się wyraziła gotowość do pracy po zakończeniu okresu zasiłkowego nie jest zasadny, gdyż ustalanie tej okoliczności wykraczałoby poza przedmiot zaskarżonej decyzji, w której oznaczono jedynie początkową datę niepodlegania ubezpieczeniom społecznym przez odwołującą się. Stwierdzenie, że odwołująca się była od 10 grudnia 2010 r. zatrudniona przez zainteresowanego u M. P. – (...) – Doradztwo (...) z siedzibą w P. na podstawie umowy o pracę, oznacza, że od tej daty podlegała ubezpieczeniom społecznym na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października

19 98 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009r. Nr 205 poz.1585 ze zm.) W zakresie rozstrzygnięcia o kosztach apelacja nie zawiera żadnych zarzutów.

Kierując się powyższymi motywami Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c. jako nieuzasadnioną.